

Podpora udržateľnejších kancelárskych potrieb vo Flámsku FLÁMSKA VLÁDA (BELGICKO)

KONTEXT

Vláda Flámska sa zaoberá udržateľným verejným obstarávaním (SPP) od roku 2008, keď si stanovila cieľ 100 % udržateľného verejného obstarávania do roku 2020 pre svoje vlastné nákupy. V roku 2015 boli činnosti súvisiace s SPP začlenené do celkovej stratégie flámskej vlády v oblasti verejného obstarávania ([flámsky plán verejného obstarávania](#)).

V súlade s týmto zameraním Flámsko už mnoho rokov integruje udržateľnosť do svojich rámcových dohôd o nákupe kancelárskych potrieb a v septembri 2016 zverejnilo nové otvorené výberové konanie na rámcovú dohodu o nákupe kancelárskych potrieb.

CIELE OBSTARÁVANIA

V rámcovej dohode o dodávkach kancelárskych potrieb vo Flámsku zohrávala udržateľnosť významnú úlohu už po tretíkrát, pričom tento proces sa zakaždým zlepšoval. V tejto rámcovej dohode mala flámska vláda na zreteli dva dôležité politické ciele:

- (začiatok) uzatváranie materiálových slučiek a
- zníženie vplyvu dopravy na klímu.

Flámsko si stanovilo cieľ dosiahnuť 50 % udržateľných kancelárskych potrieb. Tento cieľ bol jasne oznámený aj v rámci procesu verejného obstarávania, keďže sa od dodávateľa očakáva, že bude zákazníkov nabádať k dosiahnutiu tohto cieľa. Zákazníci - tí, ktorí nakupujú na základe rámcovej dohody - sú väčšinou agentúry a úrady flámskej vlády.

Dodávatelia boli požiadaní o:

- pevnú cenu za zoznam (zásobu) 252 rôznych typov výrobkov a
- ceny a množstevné zľavy na doplnkový katalóg kancelárskych potrieb, ktorý bol voliteľný.

Celkovo bolo v ponuke 252 produktov. V prípade 60 výrobkov z papiera boli jedinými produktmi, ktoré bolo možné ponúkať, udržateľné výrobky. Technické špecifikácie vyžadovali recyklované alebo overené udržateľné zdroje. V prípade 20 ďalších výrobkov bolo pre dodávateľa povinné ponúknuť ako alternatívu udržateľný výrobok. Pri zvyšných 103 typoch výrobkov bola ponuka udržateľného výrobku dobrovoľná.

Prieskum trhu a predchádzajúce skúsenosti sa použili pri rozhodovaní o tom, ktoré typy výrobkov by mali povinne ponúkať alternatívu udržateľného výrobku, a ktoré nie. Z prieskumu vyplynulo, že v súčasnosti nie sú k dispozícii žiadne výrobky, ktoré by spĺňali kritériá udržateľnosti pre 69 typov výrobkov, a preto ponuka možnosti udržateľného výrobku nebola pre tieto konkrétne výrobky povinná ani voliteľná.

POUŽITÉ KRITÉRIÁ

Predmet zmluvy:

Otvorený postup na dodávanie (udržateľných) kancelárskych potrieb. Kancelárske potreby zahŕňajú papier, písacie potreby, zakladače, archivačné a skladovacie potreby, organizéry (na stôl), atrament a toner, pásky a lepidlá.

Kritériá výberu:

Od dodávateľa sa vyžadovalo, aby mal zavedený systém environmentálneho manažérstva podľa [EMAS](#), [ISO 14001](#) alebo ekvivalentný systém pre miesto (miesta), v ktorom (ktorých) pôsobil.

Technické špecifikácie:

Papierové výrobky a iné výrobky, ktoré pozostávajú prevažne z papierových vlákien:

- Kopírovací papier: 100 % recyklované vlákna.
- Ostatné papierové výrobky: najmenej 70 % vlákien z udržateľných zdrojov (buď recyklovaných, alebo z udržateľne obhospodávaných lesov), zvyšok z legálnych zdrojov.
- Medzi prostriedky overovania patril technický list, environmentálne vyhlásenie o výrobku alebo jeden z týchto certifikátov/značiek alebo rovnocenné dokumenty:
- 100 % recyklované: Značka [Blaue Engel](#), NAPM 100 % recyklované, APUR 100 % alebo [Forest Stewardship Council \(FSC\)](#).
- 70 % udržateľných zdrojov: [Environmentálna značka EÚ](#), [Österreichische Umweltzeichen](#), FSC Mixed, [PEFC Recycled](#), [PEFC Mixed](#) a [NF Environment](#) pre obálky.

Na výrobky v ostatných kategóriách, ktoré sa považujú za udržateľné, sa vzťahujú tieto kritériá:

Štítky:

- Papierové etikety: platia vyššie uvedené technické špecifikácie.
- Ostatné materiály (textil, plast atď.): najmenej 30 % recyklovaného alebo obnoviteľného obsahu.

Písacie potreby (perá, ceruzky, fixky atď.):

- Hlaveň (a prípadne uzáver):
- Najmenej 50 % recyklovaného alebo obnoviteľného obsahu (akceptujte drevené časti - pozri nižšie) alebo
- 100 % dreva z udržateľného lesného hospodárstva.

Spisové a úložné potreby - vrátane nepapierových zakladačov, zakladačov atď.:

- Najmenej 40 % recyklovaného alebo obnoviteľného obsahu.

Atrament, toner, atramentové pásky:

- Repasovaný toner / atrament bez ortuti, olova, kadmia alebo chrómu alebo
- výrobky s označením Blaue Engel alebo Nordic Swan alebo ekvivalentným označením bez obsahu ortuti, olova, kadmia alebo chrómu .
- Príslušenstvo k pracovným stolom / Ostatné kancelárske potreby
- Najmenej 40 % recyklovaného alebo obnoviteľného obsahu.

Iné výrobky:

- Produkty s environmentálnou značkou typu I¹;
- Iné kritériá udržateľnosti: možné po konzultácii/schválení flámskou vládou.

¹ Etikety v súlade s normou ISO 14024

Kritériá udelenia zákazky:

Zo 105 bodov bolo 35 bodov pridelených kritériám udržateľnosti. Tie boli rozdelené takto:

- Podiel udržateľných výrobkov v zozname (na základe 103 typov výrobkov, pre ktoré bol udržateľný výrobok voliteľný) - 10 bodov.
- Podiel udržateľných výrobkov v komplexnom katalógu - 20 bodov.
- Vizualna pomôcka, vyhľadávač a iné podnety, ktoré pomáhajú obstarávateľovi pri udržateľnom výbere - 5 bodov.

Udržateľná doprava bola tiež súčasťou kritéria „služby“, za ktoré bolo možné získať maximálne 15 bodov. Aby bolo možné posúdiť ponuky, každý dodávateľ musel vysvetliť, ako je zabezpečená doprava pri dodávkach. Body sa udeľovali na základe:

- Ecoscores² alebo emisnej normy (EURO) vozidiel s benzínovým a benzínovým pohonom vo vozovom parku;
- Alternatívne technológie, ako sú vozidlá (čiastočne) na ľudský pohon, elektrické vozidlá a vozidlá na CNG;
- Opatrenia na zníženie počtu najazdených kilometrov a spotreby paliva.

Doložky o plnení zmluvy:

Vykazovanie:

Dodávateľ musí raz ročne podať správu o skutočne nakúpených výrobkoch prostredníctvom rámcovej dohody. Je tiež potrebné jasne uviesť tie zakúpené výrobky, ktoré spĺňajú kritériá udržateľnosti Flámska. Toto hlásenie možno použiť:

- Ako referenčné kritérium pre ministerstvá a agentúry (porovnanie ich výsledkov v oblasti udržateľnosti s ostatnými alebo s vládou Flámska ako celkom).
- Sledovanie vývoja zakúpených udržateľných výrobkov.
- Ako nástroj na zisťovanie trendov a ťažkostí, aby sa v prípade potreby mohli prijať opatrenia.
- Ako informácia užitočná pre vypracovanie ďalšej zmluvy.

Okrem toho musí dodávateľ každoročne doručiť každému zákazníkovi zoznam 10 výrobkov, pri ktorých si zákazník mohol kúpiť udržateľnejší výrobok, aby ho povzbudil k výberu udržateľnejších výrobkov v budúcnosti. Dodávateľ by mal zohľadniť počet zakúpených výrobkov a rozdiel v cene medzi zakúpeným a navrhovaným výrobkom.

Overovanie:

Každoročne sa budú overovať tvrdenia o udržateľnosti na základe zoznamu náhodne vybraných výrobkov zo súpisu a komplexného katalógu. Zoznam môže obsahovať udržateľné aj neudržateľné výrobky. V prípade udržateľných výrobkov bude musieť dodávateľ poskytnúť potrebnú dokumentáciu a vzorky, ktoré umožnia Flámsku overiť tvrdenie o udržateľnosti. V prípade neudržateľných výrobkov spoločnosť Flanders overí, či sa v internetovom obchode neuvádzajú nepravdivé tvrdenia o udržateľnosti. Toto overovanie sa bude opakovať každý rok. V prípade nepravdivých alebo neoveriteľných tvrdení o udržateľnosti výrobku bude účtovaná pokuta vo výške 10-násobku hodnoty výrobku.

---

² Ecoscore je voľne dostupný nástroj na určenie udržateľnosti vozidla. Čím vyššie číslo, tým udržateľnejšie vozidlo. Viac informácií o hodnotení Ecoscore nájdete na stránke <http://ecoscore.be/en/home>.

Preprava:

V dološkách o plnení zmluvy je uvedené, že dodávateľ si môže účtovať príplatok 7,50 EUR za doručenie objednávky do 25 EUR (bez DPH). Ide o finančný stimul, ktorý má zákazníkov podnietiť k tomu, aby svoje objednávky zoskupili, a tým znížili počet prepravných kilometrov. To je zlepšenie oproti predchádzajúcim zákazkám, ktoré ukázali, že pre mnohých zákazníkov sú nefinančné stimuly (napr. komunikácia) nedostatočné na to, aby ich podnietili k zoskupeniu ich objednávok.

Z rovnakého dôvodu sa dodávateľ a zákazníci môžu dohodnúť na zmene štandardnej dodacej lehoty, ktorá bola stanovená v súťažných podkladoch (dva pracovné dni). Týmto spôsobom je možné zoskupiť viac objednávok, napríklad dohodou o jednej dodávke týždenne. Dodávateľ je tiež požiadaný, aby na žiadosť zákazníka zabezpečil „službu skladovacích skriniek“. Skrinky obsahujú najbežnejšie stacionárne výrobky na každodenné použitie a sú dopĺňané každé dva týždne, čím sa zabezpečí dostupnosť jednotlivých položiek na základe úrovne spotreby. Kabinetné služby tak ďalej znižujú potrebu dopravy.

VÝSLEDKY

Zmluva bude platiť od júna 2017 do júna 2020 s možnosťou predĺženia o ďalší rok. Odhadovaná finančná hodnota zákazky je 2 252 953 EUR (bez dane z pridanej hodnoty) na obdobie štyroch rokov. Počas procesu verejného obstarávania boli doručené tri ponuky/tendre. Išlo o troch dodávateľov, ktorých flámska vláda pôvodne označila za dostatočne veľkých na to, aby mohli prevziať úlohu takejto finančnej a územnej veľkosti. Všetky opatrenia udržateľnosti boli starostlivo navrhnuté tak, aby nebránili hospodárskej súťaži.

Kritériá stanovené Flámskom viedli dodávateľov k spolupráci s inými partnermi. Napríklad v prípade víťazného uchádzača budú kancelárske skrinky doplnené malým a stredným podnikom, ktorý dodáva kancelárske potreby.

ENVIRONMENTÁLNE VPLYVY

Zásoby zmluvy nakoniec obsahovali 426 jedinečných výrobkov, z ktorých 199 bolo udržateľných (t. j. 47 % zásob). Podľa prvej správy (od 30. júna 2017 do 28. februára 2018) 40,27 % nakúpených kancelárskych potrieb spĺňalo kritériá udržateľnosti. Veľké rozdiely možno pozorovať medzi papierenskými výrobkami (75,34 % udržateľných), ostatnými kancelárskymi potrebami (17,33 % udržateľných) a atramentom a tonermi (4,55 % udržateľných). Tieto sumy vychádzajú zo skutočného počtu zakúpených výrobkov.

Čísla neslúžia len na informovanie o stave vecí, ale aj ako prostriedok na prijatie ďalších opatrení. Na základe týchto čísel spoločnosť Flanders napríklad začala komunikovať o udržateľných alternatívach atramentov a tonerových kaziet, čo spôsobilo, že v posledných dvoch mesiacoch prešlo na udržateľné alternatívy výrokov veľa zákazníkov.

Okrem toho sa prepravné toky v porovnaní s predchádzajúcim obdobím (od jesene 2016 do jari 2017) znížili o 24 %.

POUČENIE

V priebehu troch rámcových tendrov na kancelárske potreby, ktoré uskutočnila flámska vláda, sa získalo mnoho skúseností a dosiahli sa zlepšenia.

Zhromažďovanie a analýza údajov poskytuje cenný prostriedok na sledovanie zmlúv, na odhalenie ťažkostí a zistenie, kde je možné dosiahnuť zlepšenie v súčasných a budúcich zmluvách. Napríklad overovanie je vždy dôležité, aby sa zabezpečilo, že výrobok spĺňa požadované kritériá vo všetkých ohľadoch. Napríklad v prípade všetkých papierových výrobkov a udržateľných výrobkov v zozname museli dodávatelia dodať dokumentáciu a/alebo vzorku, aby preukázali, že výrobok spĺňa všetky požiadavky. Pre dodávateľov aj pre kupujúceho to bola časovo náročná úloha. Úroveň dokumentácie, ktorú musel každý dodávateľ poskytnúť na podporu svojich tvrdení o udržateľnosti, sa líšila. Veľmi často boli potrebné žiadosti o ďalšie informácie. V niekoľkých prípadoch dodávatelia nakoniec ponúkli iný výrobok, aby splnili kritériá. Najčastejšie sa vyskytovali tieto problémy:

- Tvrdenia, o existencii označenia, ale bez schopnosti poskytnúť kópiu.
- Certifikáty výrobcov o zhode (CoC) na udržateľné drevo bez označenia na výrobku alebo obale.
- Nedokumentované tvrdenia o recyklovanom obsahu.
- Dokumentácia nevhodná na overenie kritérií/požiadaviek uvedených v súťažných podkladoch. Napríklad špecifikácia atramentu na báze vody v písacích nástrojoch namiesto percentuálneho podielu recyklovaného obsahu.

Okrem toho je dôležité si uvedomiť, že to, že sú ponúkané udržateľné výrobky, neznamená, že si ich zamestnanci vyberajú, a stále je potrebné usmerňovať obstarávateľov, oddelenia a agentúry flámskej vlády, aby nakupovali ponúkané udržateľné možnosti. Vo Flámsku si môžu zákazníci nechať doručiť väčšinu kancelárskych potrieb prostredníctvom „služieb skladovacích skriniek“. Zákazník rozhoduje o tom, ktoré výrobky chce mať na sklade vo svojich skriniach, ale dodávateľ musí zákazníka povzbudiť, aby si vybral ekologickejšie výrobky. Doteraz väčšina zákazníkov privítala pomoc dodávateľa pri rozhodovaní.

Celý postup je jasným dôkazom hodnoty dobrých partnerstiev. Pre Agentúru pre správu zariadení (obstarávateľ) to bola spolupráca s kolegami z ministerstva životného prostredia a územného rozvoja, ktorých odborné znalosti v oblasti životného prostredia sa ukázali ako veľmi užitočné vo všetkých fázach tohto procesu. Dodávateľ sa snažil nadviazať partnerstvo s inými firmami s cieľom zlepšiť poskytovanie služieb. Najdôležitejšie je, že ide o partnerstvo medzi vládou a dodávateľom: stále sa učiť a rásť v zavádzaní udržateľnosti do zmluvy.

Kontaktné údaje:

Van der Vieren, manažér kategórie, vláda Flámska, bart.vandervieren@kb.vlaanderen.be;
Debby Van Geyt, vláda Flámska, debby.vangeyt@bz.vlaanderen.be.

Súvisiace informácie nájdete v európskych kritériách GPP pre kopírovací a grafický papier a v [technickej podkladovej správe](#).